

Hunsposten

Nr. 9

Oktober 1952

4. årg.

På Telemarkstur med danske gjester

Fra Vinjesvingen, hvor danskene ble orientert om kamphandlingene i 1940. Mannen med skyggeluen er sognerådsmedlem Hjalmar Pedersen, Hirtshals.

Etter anmodning av red. måtte jeg love å skrive noe i Hunsposten om denne turen. Jeg har tidligere i Hunsposten redegjort for formålet med disse utvekslinger mellom dansker og nordmenn, og skal derfor ikke komme nærmere inn på dem her. Disse utvekslinger har nå pågått siden 1946 og i fjor var vi der nede, så i år var det vår tur til å være verter. Vest-Agder Arbeiderparti valgte en komité på fire mann, med Rikard Huseby og Ludvig Pedersen fra Kristiansand. Fra Vennesla Jakob Nygaard og undertegnede. Komiteen planla så en tre dagers buss-tur med avreise fra Vennesla søndag 24. august kl. 9 til Bykle hotell som skulle være første overnatting. Derfra til Treungen med overnatting, og så fra Treungen veien om Tvedestrand langs kysten og hjem. Til turen ble leid Norvolds turbuss og prisen pr. deltaker var kr. 37.00. Hertil kom så hotell-opphold og mat.

Turen startet presis kl. 9 søndag morgen fra Moseidmoen og ut

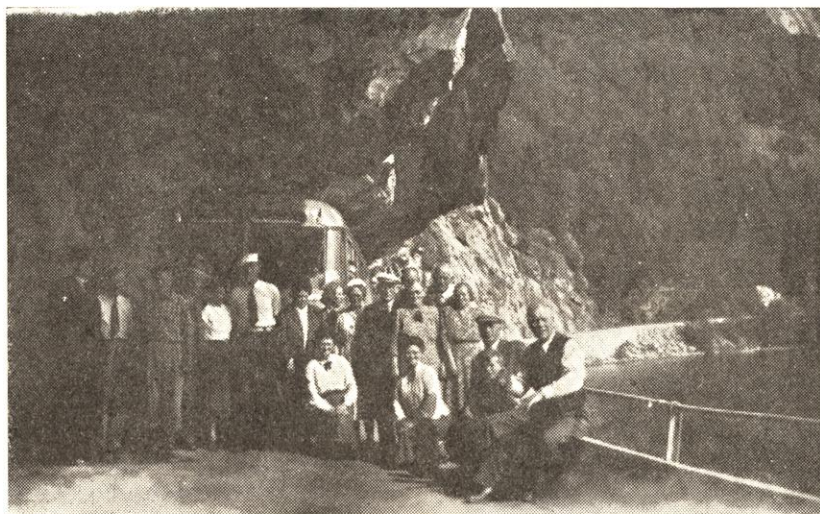
om Mosby, Øvrebø, Hægeland til Evje hvor første hvil ble tatt. — Danskene ble her orientert om Evje Nikkelverks anlegg av J. Nygaard. Derfra gikk turen til et stykke opp forbi Landeskogen sanatorium, hvor vi fant en fin plass ved fjorden, som vi rastet ved. Her kom primusene og kaffekjelene fram og vi fikk oss noe mat i livet. Spør om danskene var begeistret. Strålende solskinn, og utsikten utover fjorden mot Horverak var flott, men vi hadde ikke mye tid til å bli her. Vi skulle til Austad og se på et bondebryllup og spelemannsstevene, som var tillagt Tarkjel Aslagson Austads 150 års jubileum. Vi kom til Austad stevneplass ved 3-tiden og fikk bare høre slutten av foredraget om Tarkjel Aslagson Austad. Lederen for stevnet opplyste så at der om en halv times tid ville komme et brudefølge etter gammel skikk. Men det gikk langt over den tiden, og da det endelig kom fram, ble vi skuffet.

I spissen for brudefølget red spelemannen med brud og brudgom og

noen få deltakere til hest, resten av brudefølget var stevnedeltakere. — På stevneplassen var anlagt en danseplattning hvor brud og brudgom avsluttet sin bryllupsferd med en dans. Nå skulle det være kappdancing mellom de beste danserne i dalen og de kunne visstnok sine ting, det skal ikke jeg ta meg på å bedømme, men der var en ting jeg likevel vil bemerke: Når kvinnene er i bunad så burde også mennfolkene være det og ikke komme i vanlige dresser til en sånn oppvisning. Etter kappdancingen skulle de prøve hvem som var best til å steve. Vi hørte på endel av dem, men klokka gikk og vi måtte videre skulle vi komme fram til Bykle til rimelig tid. Hertil kom vi ved 21-tiden, fikk mat og så til køys.

Mandag morgen regnet det litt, men vi besøkte Bykle kirke. Denne kirke er bygd i år 1200, restaurert i det 18. århundre og nå holdt man på å få fram den gamle malingen som er den opprinnelige. Kirken er ikke stor, men bygd av grovt tømmer, som nok ikke har vært lett å få hogd til med det verktøy man hadde den gangen. Kirkegårdene er et kapittel for seg selv når man kommer utover landsbygda, ingen blomster, ingen ganger, bare grastuer som viser at her og der er en grav. Og for danskene virker dette rart, da de nedlegger et meget stort arbeide på sine kirkegårder for å få dem pene. Vi hadde nå ikke tid til å se mere her og måtte videre.

Nå gikk turen oppover. Og da vi kom opp på vidda fikk vi fint vær. Vi kom her opp i en stor geiteflokk, så vi måtte stanse og fotografiapparatene kom fram. Det var noe for danskene å ta bilder av. Danskene skulle nå her ha med seg noen kvister av dvergbjørka. Men videre bar det, og nå fikk vi også se en reinsdyrflokk på 10—12 dyr ca. 100 m. borte, men da de

Etter smilene å domme, later det ikke til at danskene er nervøse for at Fånefjellet skal ramle i hodet på dem.

oppdaget bilen, trakk de seg lenger vekk. Vi kom så til Haukeligrend og fortsatte videre ned mot Dalen i Telemark. Denne utforkjøringen og utsikten utover dalen er vel noe av det vakreste man kan se.

Og her fikk danskene se norsk veibygging med veien slynget ned over bratte heia, høydeforskjellen fra toppen og ned i dalbunnen er ca. 450 m. Vi fortsatte nå ned gjennom dalen og så Vinjestova, og hadde en liten stopp i selve Vinjesvingen. Fra Dalen gikk så turen videre opp Skafsåberget over heia og nedover mot Nisservannet, som er ca. 6 mil langt. Turen langs Nisservannet ble nokså ensformig. På Treungen var det bestilt middag til kl. 20 og nå fikk vi en velfortjent hvil.

Tirsdag morgen kjørte vi så videre veien om Åmli til Tvedestrand. Her besøkte vi byens rådhus med kontorer og bystyresal og en meget pen teater- og konsertsal. Videre en fabrikk som laget kunstige blomster. Her var ca. 30 personer i arbeid, mest kvinner, men der var også mange som utførte en del av dette arbeide hjemme for bedriften. Her ble også laget juletrepynt, og man hørte stadig fra kvinnene: å, er det ikke nydelig, å, har du sett noe så pent, så mannfolkene begynte å se på hverandre og tenke på lomdeboka nå som vi nærmer oss jul. Alle reisedeltakerne fikk

hver sin eske med kunstige blomster. Derfra gikk turen til Arendal, Grimstad, Lillesand og med en avstikker til Fjære kirke som man nå holdt på å restaurere. Det vil ta for meget spalteplass å skrive om alt man så, men én ting var alle enige om, at turen hadde vært meget vellykket, og for danskene var turen en opplevelse. De uttalte at det ikke kunne nytte for dem å komme hjem og fortelle om den veien de hadde kjørt, og alt de hadde sett, for det var ingen som ville tro dem, uten at de hadde vært i Norge. De måtte se det selv.

E. L.

HØST

Så fort det går fra vår til høst!
Det er som en, to, tre.

Den lyse sommer ble så kort.
Snart har vi frost og sne.

Så fort det går fra vår til høst!
sier den gamle med.

Livet har vært som en, to, tre.
Snart fires i muld jeg ned.

Ja, fort det lakker mot livets høst
både for deg og meg.

La oss leve den korte tid,
med himmellys på vår vei.

Da kan den komme hva tid den vil,
og kutte min livstråd av.

Jeg har i hjertet en evig vår,
som lyser over min grav.

Paul Skiaker.

Andakt

Jeg kommer snart! Hold
fast ved det du har, forat ingen
skal ta din krone.

Åp. 3, 11.

Guds folk har alltid lengtet. De har følt sannheten av det gamle ordet: dette land er ikke den rette hvile. Det er svaret på den lengsel som ringes ut over jorden i ovennevnte ord: Jeg kommer snart!

Det har jo til de forskjelligste tider vært drevet meget uvesen med denne sannhet. Religiøse markskrikere og forvirrede sværmere har tumlet med den til sin egen og andres skade og for endel fraranet den dens hellige majestet.

Men dette må ikke avholde oss fra å søke trøsten og advarselen i den. Vi trenger begge deler. Advarselen: vi lar oss så lett fortumle av livets lykke — trøsten: vi lar oss så snart kue av livets nød.

Så sier dette ord til oss sterkt og mildt: herved er du snart ferdig. La ikke lykken gjøre deg svimmel, la ikke lidelsen gjøre deg fortvilet. Alt er kortvarig herved. Løft ditt sinn mot de evige høyder — der hører du til. La lyset derfra rense din lykke og kaste forkiarelens glans fra din lidelse, og alt skal bli deg til gagn.

Hvis vi elsker Jesus, så vil dette ordet gjøre oss glade. Brudgommens komme kan kun glede den tro brud. Det er kun den utro brud som skjelver derved.

Må den hellige forventnings flamme aldri slukkes i vårt hjerte.

E. H.

GODT SAGT:

Mistenk alltid din mistanke.

J. J. Jansen.

Jo mer man lærer, jo mer kan man nyde.

Alexander L. Kielland.

Kjærligheten er ikke annerledes nå enn før i tiden.

Nini Roll Anker.

Frykt ei for i morgen!

I dunkleste natt
ligger sol forborgen. A. Munch.

HUNSFOSPOSTEN

utgitt av:

Hunfos Fabrikker
Hunfos Arbeiderforening
Hunfos Bedriftsidrettslag

Redaktør:
Edv. Tobiassen

Trykt hos

Edgar Høgfeldt A.s, Kristiansand S.
på Hunfos' Satinert trefritt trykk 110 gr.

Hunfosarbeidernes Sparekasse.

Det snakkes lite om sparing nå for tiden. Hva skal vi spare for, sier folk, om noen år er jo pengene bare verd en brøkdel av det de er i dag; og dessuten, hva skal vi spare av? Vi får så allikevel ikke endene til å møtes.

Ja, det er jo noe i det. Men hånden på hjertet — innser vi ikke alle fordelene ved å ha noe i bakhånd? Det skulle vel ikke være nødvendig å nevne noen av de situasjoner vi kan komme opp i da det kan være nyttig å ha lagt seg opp noen kroner.

Det later til at man her på Hunfos lenge har innsett sparingens betydning. Det er sikkert ikke små summer som i årenes løp er gått inn i banken gjennom de «private» sparekasser som allerede har eksistert en tid.

På tross av at det er dyrt å leve og vanskelig å få pengene til å strekke til, har den sparekassen som Hunfos-arbeiderne har opprettet i år i samarbeide med lønnskontoet, fått en overraskende god tilslutning. Det prisverdige tiltak er kommet i stand på initiativ av Hunfos Arbeiderforening.

111 mann har frivillige trekk som varierer fra kr. 5.00 til kr. 50.00 pr. uke, og det totale beløp som blir trukket inn pr. uke kommer opp i ca. kr. 1000.00, opplyser lønningssjefen. Fra 1. mai i år til midt i oktober var det allerede satt inn ca. kr. 25.000.00 tilsammen på de enkeltes bankbøker. Hver mann har sin bankbok som oppbevares i lønnskontoets safe. Hvert kvartal blir alle bankbøkene ført a jour, d. v. s. pengene som er trukket inn, blir overført fra en fellesbok

PERSONALIA

Vi gratulerer:

Pensjonist Ole Knudsen, 84 år
den 18. november.

70 års jubilarer:

Hjalmar Svendsen, snekkerverkstedet, 19. november.

Olav Foss, fyrhuset, 25. novbr.

Om Emil Andersen, som fyller 80 år den 28. oktober, ble bedt om å overta en lettere jobb på Hunfos igjen, tror vi ikke han ville betenke seg lenge før han sa ja. Helsa er i orden — han har nettopp malt ferdig uthuset sitt, og til de enkeltes bøker.

Det er selvsagt full anledning for innskyterne til å ta ut penger av banken igjen når det måtte ønskes, men hittil har bare ca. 10 mann benyttet seg herav. Derimot har ikke så få forhøyet sitt innskudd, så det totale ukentlige innskudd er adskillig større nå enn til å begynne med.

Innskyterne er sikkert meget takknemlig for det ekstraarbeidet lønnskontoet har tatt på seg i forbindelse med sparekassen, og lønnskontoet har på sin side sikkert ikke noe i mot at medlems-tallet øker. Målet bør være: alle mann på Hunfos med i en eller annen sparekasse.

e. t.

ellers pusler han med litt av hvert. Han sykler f. eks. hver dag til meieriet etter melken. Da han i 1946 gikk av på pensjon, hadde han vært på Hunfos i nesten 58 år, og da skal det noe til å slippe fabrikken av tankene. Jeg lever så å si ennå dernede, sier han i en samtale vi hadde med ham forleden.

Hunfosposten hadde et intervju med Andersen for et par år siden, der han fortalte meget av interesse fra fabrikken i gamle dager. Han har sikkert en god del mer han kunne fortelle. Det er ikke ofte en møter en 80-åring med slik hukommelse og fortellerevne som hans. Men vi lar emnet Hunfos vente til en annen gang og ber ham fortelle litt mer om seg selv og familien.

— Far var blant de 20 svenskene som kom hit i 1888 etter anmodning av bestyrer Asker. Far var hollenderfører og farver. Hverken han eller mor hadde lært å skrive. Far kunne bare skrive navnet sitt, men han klarte seg bra likevel. Min bror, Aksel, som bor på Graslia, arbeidet også på Hunfos.

Andersen forteller videre at han ble gift i 1896. Fruen er fra Drammen, og ekteparet har 11 barn. Sønnene Ludvig og Einar er på Hunfos.

Andersen har alltid hatt stor interesse for sang og musikk. I sin ungdom spilte han trekkspill. Det var danseplass på Graslia — der hvor Homme nå bor. Der skiftet han og Markus Tønnessen om å spille. Men trekkspillet ble lagt på hyllen da han i 1898 ble en kristen.

I flaggstridens dager i nitti-årene kunne diskusjonens bølger gå høyt. Det var ikke lett å være svenske i den tiden, sier Andersen. Men han har alltid vært en ivrig Norges-patriot, og det var han som bar det norske flagget i spissen for den folkemengden som skulle avsted å stemme for unionsoppløsningen i 1905. På vårt spørsmål om han ikke kunne ha lyst til å flytte tilbake til Sverige sier Andersen: — Nei, ikke om jeg fikk 50 kroner dagen.

Det kan vi forresten godt forstå,

SPORT - IDRETT

Bedriftsidretten.

I juni—juli nummeret har «Joh.» en ganske interessant og treffende artikkel under ovennevnte overskrift. «Joh.» analyserer her fotballen på bred front, og jeg har med vilje ventet med å svare for å se om der ikke ville komme et eller flere innlegg til protest! Men det ser ut for at de fleste er enig med «Joh.». Jeg er også inne på samme tanke og linje, men jeg vil protestere mot «Joh.» når han sier vi har sviktet idéen med bedriftsidretten. Når han videre sier «vi», så mener han uten tvil de som deltar + styret? Her er å bemerke at alle har samme rettigheter, og jeg forstår både U. K. og spillerne når de gjerne vil spille med de beste 11 på laget.

I hvilken som helst lek er det oppmuntrende og stimulerende når dine kamerater kan utføre de samme bedrifter som deg, ja, til og med enda bedre. Det virker at du forsøker å gjøre det enda bedre. — Nei, feilen ser for meg ut til å ligge deri at vi har snevret oss inn til bare 11 mann. La oss melde inn 2 eller 3 lag i turneringen, så kan alle som har lyst og interesse være med. Dette er en oppgave for U. K. og vi har såpass kompetente folk der at de uten tvil greier bra-sene til alles tilfredsstillelse.

Da vi startet med bedriftsidretten etter krigens slutt, pleidde vi å sette opp lagene på plakater i vekten foran hver kamp. Dette har det vært slurvet med de siste 2 år, og jeg vil håpe at vi forstår idéen med dette. Det forplikter å stå oppført på laget — husk på at dine kamerater regner med at du kommer. La det bli slutt på at U. K. må ta hver enkelt spiller for seg og spørre — kommer du?

Vi er i den heldige stilling her på berget at vi har midler til å drive bedriftsidretten på bred basis — så at hver enkelt kan drive den hobbyen han liker innen idretten.

I 1946 kom der mange spørsmål og krav til styret om utstyr og jeg tør si vi etterkom dem alle, ja, vi gikk til og med så langt at vi kompletterte vårt behov for materiell både i Sverige og Danmark. Vi har en håndball som ligger og ven-

da han har et hyggelig hjem og de fleste av sin store barneflokk om seg.

I 1938 fikk han Kongens for-tjenstmedalje for lang og tro tje-neste.

Vi ønsker den gamle hedersmann til lykke med 80 års dagen.

Rx.

ter på damene fra kontoret og salen — vi har kule, diskos og spyd — hoppe-stativ og så videre. Alt ligger til disposisjon for alle arbeidere på Hunsfos, men hvor er utøverne? Jeg foreslår at dere som er interessert i disse grener velger dere en mann eller kvinne som påtar seg oppgaven for hver enkelt gren! Kan dere ikke makte dette, så konferer med styret, som så vil gjøre det de kan for et godt resultat.

Før øvrig henviser jeg til artikkelen av «Joh.», og ber deg komme med det du

har av tanker og idéer angående be-driftsidretten til Hunsfosposten. Jeg er sikker på at mye kunne bli klarlagt til alles tilfredsstillelse ved at flere uttalte seg, og her er avisen vår den rette melde-stasjon. Dette er også avisens opp-gave kan du ikke forme ordene selv, så er vi en stab på 8—10 mann som gjerne vil hjelpe deg med dette. Vi er interessert i alt som rører seg innenfor betong-kolossens murvegger til forståelse og beste for oss alle.

E. R.

HILSEN FRA AMERIKA

Georg Pettersen har sendt oss nedenstående interessante beretning fra sitt opphold i U.S.A. Han skriver i et privatbrev til redaktøren at turen er «alle tiders». Amerikanerne er meget hyggelige og elsk-verdige, og han og de andre norske som er kommet over, blir overalt godt mottatt. Pettersen blir i Ame-rika til 27. januar og håper å få sendt oss en hilsen til før jul.

Vi gir ordet til Goggen:

«M.S.A. er i grunnen den snille, rike Amerikaonkelen slik vi i Norge tenker oss ham i våre beste drøm-mer». Dette var overskriften på en artikkel i Nordisk Tidende av 11. september, avisen som kommer ut i Brooklyn. Det er kanskje ikke så mange som kjenner til denne «Ame-rikaonkelen». Han heter Mutual Security Agency og han holder til i Washington. Tidligere var hans forkortelse E.C.R., og da vet vel de fleste at det er han som arbeider med den finansielle avdelingen av Marshall-planen.

Vi er til nå i alt 32 ingeniører og teknikere, fordelt på to grupper, som er kommet over hit for å stu-dere amerikansk industri. M.S.A. i samarbeide med Industrideparte-mentet og Norges Industriforbund har ordnet med oppholdet her borte, og de betaler alle utgifter fra vi kom til New York til vi forlater denne byen igjen. Første gruppen kom over hit i juni. De var i alt 13 stykker, mens vår gruppe som er på 19 stykker kom til New York 3. august. Til den siste gruppen hører representantene fra Trefor-edlingsindustrien. Vi er i alt 6 stykker fra denne industrien; to fra Borregård, en fra Herre Fabrik-

ker, en fra M. Peterson & Søn, Moss, en fra Buskerud Papirfa-brikk og jeg.

Turen over gikk med S.A.S. fly fra Fornebu via Kastrup, Ham-burg, Prestwick i Skottland og Gander på New Foundland til New York. Her ble det bare et opphold på noen få timer, hvorfra vi så tok toget til Boston. I Boston ble vi i 4 dager for å akklimatisere oss. Vårt oppholdssted her var Massachusetts Institute of Techno-logy. Her var det forelesninger over de sosiale og politiske forhold i U.S.A. samt planlegging av oppholdet her borte. En ettermiddag ble det arrangert et besøk til en av Fordfabrikkene. Denne fabrikk satte sammen alle delene som kom fra Fords fabrikker i Detroit. Alt gikk på løpende bånd, og det tok bare 1¼ time fra man begynte på en bil til den var ferdig montert.

Fra Boston ble vi så sendt til hvert vårt sted. Jeg er kommet til Wisconsin, og byen jeg bor i nå heter Wausau. Den er på ca. 30 000 innbyggere og ligger ca. 35 norske mil nord for Beloit. I 2 måneder har jeg nå vært ved Marathon Cor-porations Forskningslaboratorium. Marathon Corporation er et av de største treforedlingsselskapene i U.S.A. Det har i alt 7 fabrikker med 7 500 ansatte. Selskapet pro-duserer papir for all slags innpak-ning, og det vokser og trykker pa-piret selv. Foruten forskningslabo-ratoriet er det her en sulfitcellulose-fabrikk med fire kokere, blekeri som bleker all massen og en papirfa-brikk med fire papirmaskiner. Pro-duksjonen er ca. 150 tonn i døgnet. I tilknytning til cellulosefabrikken

har de bygget en fabrikk som utvinner ligninet i sulfit-avluten. Av dette ligninet lager de vannilin (ca. 50 % av forbruket i U.S.A.), garvesyre, fyllstoff for gummi-industrien, og en del andre produkter.

Forskningslaboratoriet er bygget for 2 år siden og det er helt moderne. Det er 42 ansatt her og sjefen for laboratoriet er nordmannen Richert Salvesen.

Klimaet her kan sammenlignes med innlandsklimaet i Norge. Det er ganske varmt om sommeren, — men så er det til gjengjeld kaldt om vinteren. Vi har alt hatt den første snebygen, men som oftest ligger sneen her fra november til i begynnelsen av mai. Det er ikke så sjelden at de har $\div 35^{\circ}$ C. her om vinteren. Like utenfor byen ligger en fjelltopp (300 meter høy). Den er Wisconsin's høyeste, og her har de en slalombakke med to skiheiser og en skibakke. Amerikanerne bruker som oftest bilen i stedet for benene, så det går en bred vei til toppen.

Oppholdet her borte vil vare i ca. 6 måneder. De siste to månedene skal benyttes til å reise rundt og bese seg i 4 til 5 fabrikker. — Oppholdet på hvert sted vil da bli en til to uker.

Vet du det?

1. Hva er en weasel?
2. Hvem ble Norgesmester i turn i år?
3. Hvor mange kilometer er det i en engelsk mil?
4. Når ble den første papirmaskinen konstruert og av hvem?
5. Ligger Leipzig i Øst- eller Vestsonen?
6. Hva er det nyere navn for Siam?
7. Hva heter New York's fornemste gate?
8. Hvor lang er distansen i et maratonløp?
9. Når ble aktieselskapet Hunsfos Fabrikker dannet og hva het dets første disponent?
10. Hvor stor er jordens omkrets ved ekvator?

Svar side 8.

Salgsjef F. Rhode 60 år.

Redaktøren av «Hunsfosposten» har anmodet meg om å svare på endel spørsmål, sikkert i det forfengelige håp at en mann med så mange år på baken må ha noen gullkorn å gi. Jeg skal forsøke å besvare spørsmålene best mulig, i angitt rekkefølge.

Hva gjør De for å holde Dem så spenstig?

Målbevisst gjør jeg intet, dessverre, men legemlig velvære er for meg en av forutsetningene for glede ved livet, og da faller det av seg selv at formen holdes noenlunde ved like. Jeg synes det er fest å kjenne legemet funksjonere riktig, og som en naturlig følge herav søker jeg gjerne beskjefligelse ute i fri luft, på sjøen, på ski, på fot-tur, eller i hagen.

Hvordan kom De til å fatte interesse for papir?

Ja, det er en pussig historie, en skolehistorie, som har det tilfelles med de fleste slike, at den sikkert fortøner seg morsommere for den som var med på den, enn for en tilfeldig leser.

Jeg skulle opp til avgangseksamen på Handelsgymnasiet, og sto med angst og beven og ventet på tur til å få mine kunnskaper — eller mangel på sådanne — i varekunnskap nærmere prøvet. Flood, som senere ble Hunsfos' representant for innlandssalget, var nettopp sluppet ut, og jeg forhørte meg interessert om hvordan det var gått ham. Jo da, bra. Han var blitt eksaminert i papirproduksjon, fremstilling av jern, og krydderier.

Alt i den mektige varekunn-skapsboken forekom meg på det

tidspunkt like fjernt. Jeg kunne like gjerne kikke litt på det ene som det annet, og spørsmålene Flood hadde fått var et utgangspunkt. Altså satte jeg meg til å studere disse, og da det i alfabetet er langt fra F til R, fikk jeg god tid. Men omsider kom da turen også til meg, og mo i knærne fremstillet jeg meg for dr. ing. Brodal, som ba meg trekke en lapp. Jeg så gjorde, og rakte ham den ulest.

Leseren har gjettet riktig. Jeg fikk en høflig henstilling om å løfte litt på sløret ved papirproduksjonen. Med et ansikt som intet røpet om den ild han hadde tent i mitt indre, tok jeg en ettertenksom kunstpause og holdt så et foredrag for dr. ing. B., som den dag i dag står for meg som et av høydepunktene i mitt liv. Etter et par korte bemerkninger om spørsmål nr. 2. lot han det tredje falle, og nikket meg smilende på dør. Jeg hadde sikret meg verdifulle poeng til hovedkarakteren, og ingen kan fortenke meg i at alt som har med papir å gjøre, etter den dag har én rommelig plass i mitt hjerte.

Har De sett meget av den verden hvor papiret fra Hunsfos går hen?

For et par år siden hadde vi besøk av vår australske representant, som var på reise i Norge sammen med sin mor. Som vanlig tok Hunsfos seg forekommende av sine gjester, og vi hadde blant annet en hyggelig aften sammen med dem på Ernst. Jeg ble sittende sammen med moren og lot i samtalens løp falle en bemerkning om at jeg ikke hadde vært i Australia siden 1899. Den gamle damen så alvorlig på meg en stund og sa så: «Det er ikke min hensikt å smigre Dem, Mr. Rhode, men det der tror jeg ikke.» «Nei, nei», sa jeg, «men jeg besøkte ikke desto mindre Deres fødeby første gang i 1894.» Min far var skipsfører, og min mor og jeg var med på lange tokter. Jeg er vel blant de få nålevende som kan bløffe med å ha passert det beryktede Kap Horn med seilskip, og foruten Australia besøkte vi Chile, San Francisco og mange an-

dre steder. Begge de sistnevnte markeder var i sin tid store avtakere av avisepapir fra Hunsfos. Men dette ligger jo noe langt tilbake i tiden, og i embeds medfør er det bare blitt til kortere turer til Danmark og Sverige.

Hva mener De om salgsmulighetene i tiden fremover?

En av papirjournalene gjenga en gang i begynnelsen av trettiårene en uttalelse fra en fremstående kanadisk papirmann, som spådde papirindustrien en snarlig oppgang, av dimensjoner som verden ennå ikke hadde sett make til. Som de fleste av oss vet, måtte vi vente temmelig lenge på oppgangen, og klok av erfaring, skal jeg passe meg for å bli lokket i en felle av redaktøren. Men vi er antakelig alle klar over at Hunsfos skulle stå godt rustet til å møte konkurransen. Papir vil det alltid være behov for, og godt papir vil alltid finne avsetningsmuligheter. Det beror nok på oss selv, vår service og kvaliteten av vårt arbeide i hvilken utstrekning mulighetene kan bli utnyttet.

Hvilket inntrykk har De av ungdommens ansvarsfølelse i dag?

Jeg går ut fra at spørsmålet tilskifter en sammenligning mellom ungdommens ansvarsfølelse før og nå, og mener at ungdommen stort sett er den samme til alle tider. Det er ikke ungdommens ansvarsfølelse som skifter, men tidene som ikke alltid i like høy grad påkaller ansvarsfølelsen.

Hva er Deres største fritidsinteresse?

Se spørsmål nr. 1.

Er det en eller flere forfattere som De har spesiell interesse for?

Jeg leser ikke meget, men setter pris på forfattere som Duun, Fønhus, Hamsun og f. eks. Nevil Shute. Og så har jeg jo Heyerdals «Kon-Tiki Ekspedisjonen» og Ingstads «Pelsjegerliv», som jeg aldri blir trett av.

Brudd og førstehjelpsbehandling av bruddsår.

Bruddskadene har tiltatt sterkt i vår tid p. g. a. den økede mekanisering i alle deler av samfunnslivet. Dyrkingen av sport og friluftsliv bidrar også i høy grad til at bruddskadene har tiltatt. I vårt land er særlig skihopping og fotball farlige sportsgrener i så henseende.

I de fleste tilfelle er det de lange rørknokler i armer og ben som brekkes. Det er forskjellige former av brudd alt etter måten de oppstår på. Dette har mindre interesse for en førstehjelper. Viktigere er det å vite litt om symptomene på brudd.

Sannsynligvis brudd hvis:

1. Sterke smerter og ømhet på det skadede sted.
2. Manglende evne til å bruke eller bevege den skadede lemsdel.
3. Bloduttredelse (huden blå) på det smertefulle sted.

Sikkert brud hvis:

4. Knekkdannelse med feilstilling av den skadede lemsdel.
5. Unormal bevegelighet (bevegelighet på et sted hvor det ikke er ledd).
6. Følelse av en knasende fornemmelse (knasingen kan av og til høres) ved forsøk på bevegelse av det skadede sted.

Meget viktig er det å vite om et brudd er:

Ukomplisert eller komplisert.

Ved det enkle ukompliserte brudd er huden over bruddet hel.

Ved det kompliserte brudd er det et sår på bruddstedet enten fremkalt av voldet eller ved at benpipene har boret seg gjennom huden. Gjennom såret kan mikrober trenge inn til bruddet og lage en betennelse i benet.

Bruddet regnes også for komplisert når det foreligger skader av større blodkar, nerver eller indre

organer. Brudd i ryggraden kan skade ryggmarken, brudd av ribben kan skade lungene, brudd i bekkenet kan skade urinblæren.

Førstehjelpsbehandling av bruddskader tar sikte på:

Å forhindre ytterligere skade på bruddstedet. Et ukomplisert brudd må for all del ikke bli komplisert.

Pasienten skal ved førstehjelpsbehandlingen gjøres transportdyktig. Det vanlige er at den skadede lemsdel skal spjelkes, d. v. s. avstives slik at bruddene ikke ligger og gnisser mot hverandre og derved fremkaller smerter.

Et åpent eller komplisert brudd må behandles med pinlig renslighet. Såret i huden dekkes med steril kompress og med gasbind omkring. Ved armbrudd, kravebens og skulderbladsbrudd er det som regel alltid nok å legge armen i et fatle med noenlunde rettvinklet bøyning i albuledet.

Hvis den skadede ligger i nærheten av bilvei med kort transport til drosje eller sykebil, skulle det sjelden bli bruk for spjelking. Til gjengjeld må den skadede løftes med stor forsiktighet over på båren eller i bilens baksete. Pasienten kan f. eks. løftes i et ullteppe. — Trykket blir da jevnt fordelt over en større flate og der blir mindre sjanse for knekkdannelse på bruddstedet. Brukes ikke teppe, må en eller to personer ta den skadede under armene eller på gullstol mens en tredje understøtter det skadede ben i lengderetningen. En liten pute eller et klesplagg plasseres under pasientens kne.

Er det fare for brudd i ryggsoylen eller kraniet, bør det alltid skaffes en bære slik at pasienten kan ligge.

Spjelking av arm- eller benbrudd bør helst læres ved praktiske øvelser.

Det kommer særlig på tale med spjelking hvis transporten av den skadede er lang og besværlig.

Til skinnemateriale må en bruke hva som er for hånden. Skinnene

Hva har gledet Dem mest i løpet av 1952?

Som medlem av samfunnet: At hjulene har vært i gang tross avsetningsvanskene. Som privatmann: Redaktørens spørsmål nr. 1.

bør være lette og samtidig temmelig stive.

Først undersøkes om bruddet er ukomplisert eller komplisert. Ved et komplisert brudd går en frem etter de retningslinjer som før er nevnt. Klærne på det skadede sted må da fjernes, best er det å klippe opp tøyet for ikke å ruske for meget med bruddet.

Ved et ukomplisert brudd kan spjelkingen foregå utenpå tøyet.

En fast regel ved spjelkingen er at både leddet ovenfor og nedfor bruddstedet skal avstives. Ved et leggbrudd må altså skinnene gå et stykke opp på låret og ned forbi ankelledet.

To eller flere skinner må brukes. For festing av skinnene til benet brukes livremmer, bukseseler, halslommeløstørklær o. l. Skinnene må surres temmelig fast inntil benet og kroppen. På begge sider av bruddstedet måurringen gjøres mest omsorgsfullt. Rommet mellom skinnene og benet utfores (polstres) med klesplagg, håndklær, mose o. l.

Ved lårbensbrudd lar en skinnen på utsiden gå helt opp mot akselhulen og på innsiden opp til skrittet.

Hvis bruddet støes på dette vis kan transporten av den skadede foregå på betryggende og mindre smertefull måte, enten det nå er med hest, skikjelke, bil o. s. v.

J. Stousland.

Dansk sangerbesøk på Hunsfos.

Det er ikke så få besøkende Hunsfos har i sommerens løp. På tross av at vi ligger svært bortgjemt — intet skilt viser veien til fabrikkens, og ingen «Kolsdalspipe» raker tillokkende i været — finner folk veien til «Øyna». Det er skoleklasser fra bygd og by, det er turister fra inn- og utland.

Et besøk litt utenom det vanlige hadde vi den 15. august i år. Det var en flokk danske sangere, ca. 30 i alt. De kom ikke bare for å se og ta imot inntrykk, skjønt det var også et av formålene ved besøket. Først og fremst kom de

«Høsten er kommet!»

Vi har fått hjem flere nye serier.

Sjøens store fortellinger

10 bind a 14.80.

Sally Salminen

7 bind a 14.50.

Tegn Dem som abonnent.

Telefon 6811

Billige ulltepper og vattepper

ankommet.

VENNESLA SAMVIRKELAG

Telefon 6725

Når det gjelder

ELEKTRISK UTSTYR

har vi noe for enhver smak. — Prisene er rimelige.

EIVIND EIVINDSON

Telef. 6802

ELEKTRISK FORRETNING

Vennesla

Telefon 6785

Haglpatroner - Dynamolykter

*Batterier - Ny forsyning av
helsetrøyer, alle nr.*

Håndtak-luffer.

for å gi, og det de hadde å gi var evangeliet i ord og toner.

«Andakt ved danske sangere» sto det kort og godt på plakaten i fabrikkens. Det var ikke meget opplysende for en som ikke var orientert på forhånd, men det viste seg altså å være representanter fra Arbeidernes Bibelkreds i Danmark, søsterorganisasjonen til Norges Kristne Arbeideres Forbund. Andakten ble ledet av sekretær Hans Lindahl i sistnevnte forbund, og det ble en halvtime som sikkert gjorde et uforglemmelig inntrykk på de mange som var møtt opp. Talene ble holdt av lederen av Arbeidernes Bibelkreds, bestyrer I. C. Nilsen, Brønderslev, og pastor Lorentzen fra Hirtshals.

Koret, som var satt sammen i anledning av Norges-turen, besto

av sangere fra Viborg, Aalborg og tre andre danske byer. Det var et meget godt kor, og det var bare synd at tiden ikke tillot det å synge mer enn tre nummer.

Etter andakten vekslet vi noen ord med herrene Nilsen og Lindahl, som fortalte at Arbeidernes Bibelkreds er den eldste i sitt slag i Europa. Allerede i 1911 var virksomheten begynt, og i 20-årene ble den fast organisert. Dette besøket i Kristiansands krets var kommet i stand etter innbydelse fra Kristne Arbeideres Forbund, som ønsket å gjøre «gjengjeld» etter et norsk besøk i Danmark. Samtidig var turen lagt an som en studiereise, idet man ønsket å se og høre hvordan arbeidet drives i Norge. Fabrikkmisjonær Charles Hansen fra København fulgte også med på turen.

Besøket på Hunsfos ble avsluttet med den tradisjonelle runden i fabrikkene. *Ref.*

P. S. Var det ikke en oppgave for Vakten å føre litt statistikk over alle som besøker Hunsfos? Veien om Vakten må de jo i alle fall.

FOLK ER RARE

Barn av teknikken.

Følgende lille historie skal være sann: Lille Ole er 5 år. Faren er ansatt på et elektrisitetsverk.

Ole: Mamma, er det veldig kaldt i himmelen?

Moren: Ånei, det tror jeg ikke.

Ole: Er det veldig varmt der?

Moren: Nei, jeg tror det er sån passe.

Ole: Å, har de termostat der da?

På en gård i en av bygdene hadde de en eldre arbeidskar som het Ola. En kveld Ola hadde fått graut til kvelds, sier han:

— Det e' fælt som æ dimmest på synet. I går kunne æ då se snøen på heia. I kveld ser æ kje sukkeret på grauden ein gong.

En eldre frue kommer inn i en avis-ekspedisjon og skal bestille en dødsannonse for sin mann.

— Hva koster det? spør hun.

— 25 øre millimeteren.

— Det blir meget det, for han var nesten to meter.

SPROGETS FORNYELSE

Fra Norsk Slangoråbok ved Ulf Gledisch har vi hentet følgende uttrykk:

Cocakoliker — absolutt henfallen.

Distingvert pjoalterkule — begynnende mave.

Brettist — pianist.

Nytt lokk — new look.

Skreppa hauker i luren — damen snakker i telefonen.

Snefall på snippen — flass.

Sutt i satsen — kyss i porten.

Svar på «Vet du det», side 5.

1. Snø-bil.
2. Georg Johansen, Sarpsborg.
3. 1,6 km.
4. 1799 av franskmannen Louis Robert. I 1804 ble maskinen forbedret av brødrene Fourdrinier i England, og produksjonen av maskinlaget papir ble påbegynt.
5. Østsonen.
6. Thailand.
7. The Fifth Avenue.
8. 42,195 m.
9. 1886 — disponert L. Bjonnes.
10. 40,076 km.

Verktøy i godt utvalg

Peder **BERNTSEN**
VIKELAND
JERNVARE - & FARGEHANDL

OLAV A. SKISLAND

Alltid godt utvalg i KJØTT
og PØLSEVARER

Telefon 6718

Ring og vi bringer varene.

BILSENTRALEN

DROSJEVAKT — TURBUSS

Vakt hele døgnet. Telefon 6777

Alt i Gummistøvler - Sportssko

for damer, herrer og barn.

MOSEIDMOEN SAMVIRKELAG

Telefon 6780

MALERVARER

Godt utvalg i herre- og barnesko. Gummistøvler. - Manufaktur.

Alt i kolonial.

VENNESLA LANDHANDEL

Telefon 6740

Brudekjoler - Selskapskjoler

kan bestilles etter mål.

Ellers fiske, ferdige kjoler
i silke og snia.

Stoffer i Snia - Silke.

Vi fører Herbillon-mønster.

Min

Herrefrisørsalong

anbefales.

Hårklipp - hårvask - massasje
barbering og føhnbølging.

Central Herrefrisørsalong

Inneh. Odd Fredriksen

Telefon 6802